T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2023/8
KARAR NO : 2023/290
KARAR TR : 17/04/2023

ÖZET: Afyonkarahisar ili, Sinanpaşa ilçesi Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfında sosyal yardım ve inceleme görevlisi olarak görev yapan davacı tarafından, belirsiz süreli iş sözleşmesinin feshedilmesine ilişkin işlemin iptali ile yoksun kalınan parasal hakların yasal faiziyle birlikte tazmini istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : F. Ö
Davalı : Sinanpaşa Kaymakamlığı

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Afyonkarahisar ili, Sinanpaşa ilçesi Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfında sosyal yardım ve inceleme görevlisi olarak görev yapan davacının, bir çocuğunun Olağanüstü Hal Kapsamında Alınan Tedbirlere İlişkin 667 sayılı KHK ile kapatılan okulların birinde bir dönem öğrenim gördüğünün, bir kızının FETÖ/PDY Terör Örgütü Üyeliğinden arandığının tespit edildiğinin Sinanpaşa Kaymakamlığı Olağanüstü Hal Bürosunun 20/12/2016 tarihli ve 2289 sayılı yazısı ile bildirilmesi üzerine, sözleşmesinin feshi konusunun 29/12/2016 tarihli ve 25 sayılı Sinanpaşa ilçesi Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Mütevelli Heyeti toplantısında görüşülüp, davacının FETÖ/PDY Terör Örgütüne aidiyetinin, iltisakının veya irtibatının olup olmadığı değerlendirilerek 29/12/2016 tarihi itibariyle sözleşmenin feshine karar verilmesi üzerine, davacı tarafından belirsiz süreli iş sözleşmesinin feshedilmesine ilişkin Sinanpaşa Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Başkanlığının 29/12/2016 tarihli ve 2016/900 sayılı işleminin iptali ile yoksun kaldığı parasal haklarının yasal faiziyle birlikte tazmini istemiyle idari yargı yerinde dava açılmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. **Afyonkarahisar İdare Mahkemesi 13/04/2017 tarih ve E.2017/47, K.2017/535 sayılı kararı** ile, belirsiz süreli iş sözleşmesi çerçevesinde sözleşmeli personel statüsünde olan davacıya, 657 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanamayacağını belirterek, görüm ve çözümü adlî yargının görev alanına giren davanın görev yönünden reddi gerektiği gerekçesiyle, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 14/3-d ve 15/1-a.maddesi uyarınca açılan davanın görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

3. Davacı bu kez aynı istemle adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

4. **Sinanpaşa Asliye Hukuk Mahkemesi (İş Mahkemesi Sıfatıyla) 07/10/2020 tarih ve E.2017/161, K.2020/95 sayılı kararı** ile, somut uyuşmazlıkta davalı vakfın, kamu hizmeti sağladığı ve kanunla kurulduğunu, davacının ise, kanunla kurulmuş bu vakıfta çalışan ve kamu hizmeti yürüten bir görevli olduğunun anlaşıldığını ve idari bir sözleşme ile çalışması sebebiyle işbu uyuşmazlığın çözüm yerinin idari yargı mahkemeleri olduğu kanaatine varıldığını belirterek, davanın yargı yolunun caiz olmadığı gerekçesiyle görev yönünden reddine karar vermiş, bu karara karşı davacı tarafından istinaf isteminde bulunulmuştur.

5. Konya Bölge Adliye Mahkemesi 20/05/2021 tarih ve E.2021/1053, K.2021/870 sayılı kararı ile İdare Mahkemesi ile Asliye Hukuk Mahkemelerinin vermiş oldukları görevsizlik kararları nedeni ile yargı yolunun belirlenmesi görevinin Uyuşmazlık Mahkemesine ait olduğunu belirterek dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmek üzere ilk derece mahkemesine iadesine karar vermiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

6. Anayasa'nın 123. maddesinin üçüncü fıkrası şöyledir:

"Kamu tüzel kişiliği, Kanunla veya Cumhurbaşkanlığı Kararnamesiyle kurulur"

7. 29/05/1986 tarihli ve 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu'nun 1. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun amacı; fakru zaruret içinde ve muhtaç durumda bulunan vatandaşlar ile gerektiğinde her ne suretle olursa olsun Türkiye'ye kabul edilmiş veya gelmiş olan kişilere yardım etmek, sosyal adaleti pekiştirici tedbirler alarak gelir dağılımının adilane bir şekilde tevzi edilmesini sağlamak, sosyal yardımlaşma ve dayanışmayı teşvik etmektir."

8. Kanun'un *"Kapsam"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"Fakrü zaruret içinde ve muhtaç durumda bulunan kanunla kurulu sosyal güvenlik kuruluşlarına tabi olmayan ve bu kuruluşlardan aylık ve gelir almayan (...) vatandaşlar ile geçici olarak küçük bir yardım veya eğitim ve öğretim imkanı sağlanması halinde topluma faydalı hale getirilecek, üretken duruma geçirilebilecek kişiler bu Kanun kapsamı içindedir.

(Ek fıkra: 30/5/1997-KHK-572/17 md.; Değişik ikinci fıkra: 17/4/2008-5754/77 md.) Ancak, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 60 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde sayılan genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerin 5510 sayılı Kanun gereği ödedikleri katılım payları bu Kanun kapsamındadır. Ancak yıl içinde ödenen tutarlar, takip eden yılda Hazine tarafından Fona geri ödenir.

(Ek fıkra: 4/7/2012-6353/17 md.) Ayrıca, kanunla veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle kurulu sosyal güvenlik kuruluşlarına tabi olmakla veya bu kuruluşlarca aylık veya gelir bağlanmış olmakla birlikte, Fon Kurulunca belirlenecek ölçütlere göre; hane içindeki kişi başına düşen geliri, onaltı yaşından büyükler için belirlenen aylık net asgari ücretin 1/3'ünden az olan kişilerden fakir ve muhtaç durumda bulunanlar da bu Kanun kapsamındadır..."

9. Kanun'un "*Kuruluş*"başlıklı 3. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunda öngörülen hizmetlerin gerçekleştirilmesi için Cumhurbaşkanınca görevlendirilen Cumhurbaşkanı yardımcısına veya bakana bağlı ve T.C. Merkez Bankası nezdinde Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu kurulmuştur."

10. Kanun'un *"Vakıflar"* başlıklı 7. maddesi şöyledir:

"(Değişik birinci fıkra: 1/12/2004-5263/19 md.) Bu Kanunun amacına uygun faaliyet ve çalışmalar yapmak ve ihtiyaç sahibi vatandaşlara nakdî ve aynî yardımda bulunmak üzere her il ve ilçede sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıfları kurulur.

(Değişik ikinci fıkra: 1/12/2004 – 5263/19 md.) Mülkî idare amirleri vakfın tabii başkanı olup, illerde belediye başkanı, defterdar, il millî eğitim müdürü, il sağlık müdürü, il tarım müdürü, il sosyal hizmetler ve çocuk esirgeme kurumu müdürü ve il müftüsü; ilçelerde belediye başkanı, mal müdürü, ilçe millî eğitim müdürü, Sağlık Bakanlığının ilçe üst görevlisi, varsa ilçe tarım müdürü ve ilçe müftüsü vakfın mütevelli heyetini oluşturur. Ayrıca her faaliyet dönemi için, il dahilindeki köy ve mahalle muhtarlarının valinin çağrısı üzerine yapacağı toplantıya katılanların salt çoğunluğuyla kendi aralarından seçecekleri birer muhtar üye ile ilde kurulan ve bu Kanunda belirtilen amaçlara yönelik faaliyette bulunan sivil toplum kuruluşlarının yöneticilerinin kendi aralarından seçecekleri iki temsilci ve hayırsever vatandaşlar arasından il genel meclisinin seçeceği iki kişi; ilçe dahilindeki köy ve mahalle muhtarlarının kaymakamın çağrısı üzerine yapacağı toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile kendi aralarından seçecekleri birer üye ile ilçede kurulu ve bu Kanunda belirtilen amaçlara yönelik faaliyette bulunan sivil toplum kuruluşlarının yöneticilerinin kendi aralarından seçecekleri bir temsilci ve hayırsever vatandaşlar arasından il genel meclisinin seçeceği iki kişi mütevelli heyetinde görev alırlar. İl veya ilçede bu Kanunda belirtilen amaçlara yönelik faaliyette bulunan sivil toplum kuruluşu olmaması halinde, hayırsever vatandaşlar arasından il genel meclisinin seçeceği üçüncü bir kişi daha mütevelli heyetinde görev yapar.

(Ek fıkra: 20/2/2014-6525/18 md.) Büyükşehir belediyesi bulunan illerdeki il ve ilçe sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarında, ikinci fıkrada hayırsever vatandaşlar arasından seçileceği belirtilen iki üye; il sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıfları için doğrudan vali tarafından, ilçe sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıfları için ise kaymakamın teklifi üzerine vali tarafından belirlenir. Ayrıca, il veya ilçede bu Kanunda belirlenen amaçlara yönelik faaliyette bulunan sivil toplum kuruluşu bulunmaması hâlinde il sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıfları için doğrudan vali tarafından, ilçe sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıfları için ise kaymakamın teklifi üzerine vali tarafından üçüncü bir kişi daha belirlenir. İl veya ilçe sınırları içerisinde köy bulunmaması hâlinde, köy muhtarı yerine bir mahalle muhtarı daha mütevelli heyetinde görev yapar. İlde vali, bir vali yardımcısını başkan vekili olarak; büyükşehir belediye başkanı, genel sekreteri veya genel sekreter yardımcısını; il belediye başkanı da bir belediye başkan yardımcısını toplantılarda kendisini temsil etmek üzere görevlendirebilir. Vakıf senetleri mahallin en büyük mülki idare amiri tarafından Medeni Kanundaki hükümlere göre tescil ettirilir.

(Mülga dördüncü fıkra: 1/12/2004-5263/19 md.)

(Ek fıkra: 16/5/2018-7144/7 md.) Vakıflar, 18/10/2012 tarihli ve 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanununun 34 üncü maddesinin ikinci fıkrası hükmüne göre, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğünce imzalanacak işletme düzeyinde toplu iş sözleşmesi kapsamında işyerleridir."

11. Diğer taraftan 20/02/2008 tarihli ve 5737 sayılı Vakıflar Kanunu'nun *"Tüzel kişilik"* başlıklı 4. maddesi şöyledir:

"Vakıflar, özel hukuk tüzel kişiliğine sahiptir."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

12. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ınkatılımlarıyla yapılan 17/04/2023 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, olay kısmında belirtildiği üzere tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada; idari yargı yerince adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle verilmiş ve kesinleşmiş bir görevsizlik kararı bulunmakta olup, bunun üzerine kendine gelen davayı inceleyen adli yargı yerinin sahip olduğu seçenekler ile verdiği karar bakımından bir değerlendirme yapılması gerekmektedir.

13. 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesinde yer alan, *"Olumsuz görev uyuşmazlığının bulunduğunun ileri sürülebilmesi için adli ve idari yargı mercilerinin tarafları konusu ve sebebi aynı olan davada kendilerini görevsiz görmeleri ve bu yolda verdikleri kararların kesin veya kesinleşmiş olması gerekir. Bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi, ancak davanın taraflarınca ileri sürülebilir."* hükmüne göre, idari yargı yerinin kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine adliye mahkemesince de görevsizlik kararı verilmesi ve bu kararın kesinleşmesi halinde, olumsuz görev uyuşmazlığı doğmuş olacak; hukuk alanında doğmuş bulunan bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi ise, ancak davanın taraflarınca ileri sürülebilecektir.

14. 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesindeki *"Adli ve idari yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurur ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteler."* hükmüne göre ise, adli yargı yeri, davaya bakma görevinin daha önce görevsizlik kararı veren idari yargı yerine ait olduğunu belirten gerekçeli bir karar ile doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesine başvurma olanağına sahiptir. Şu kadar ki, başvuru kararının, görev konusunda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilmesine değin işin incelenmesinin ertelenmesi hususunu da ihtiva etmesi gerekir.

15. Kanun koyucu, 14. maddeye göre hukuk alanında olumsuz görev uyuşmazlığı doğması halinde her iki yargı merciince işten el çekilmiş olduğundan başvurma iradesini davanın taraflarına bırakmış iken, bu yönteme nazaran daha kısa zamanda çözüme ulaşılmasını amaçladığı 19. madde ile, daha önce görevsizlik kararı veren yargı merciinden sonra davayı inceleyen yargı merciine, işten el çekmeden doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesine başvurma olanağını tanımıştır.

16. Olayda, adli yargı yerince, görevsizlik kararı verildikten sonra bununla yetinilmemiş ayrıca görevli merciin belirtilmesi için dava dosyasının re'sen Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine de karar verilmiştir.

17. Bu haliyle, her ne kadar 2247 sayılı Kanun'da öngörülen yönteme uymamakta ise de, davanın taraflarınca başvuruda bulunulmadığı gözetilerek, Sinanpaşa Asliye Hukuk Mahkemesince re'sen yapılan başvurunun 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi kapsamında olduğunun kabulü ile Uyuşmazlık Mahkemesinin önüne gelmiş bulunan görev uyuşmazlığının çözüme kavuşturulması, gerek dava ekonomisine gerek Uyuşmazlık Mahkemesinin kuruluş amacına uygun olacağından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

18. Raportör-Hâkim Gülşen AKAR PEHLİVAN'nın davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

19. Dava, Afyonkarahisar ili, Sinanpaşa ilçesi Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfında sosyal yardım ve inceleme görevlisi olarak görev yapan davacının Vakıf Mütevelli Heyeti tarafından alınan karar uyarınca, belirsiz süreli iş sözleşmesinin feshedilmesi yolunda tesis edilen Sinanpaşa Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Başkanlığının 29/12/2016 tarihli ve 2016/900 sayılı işleminin iptali ile yoksun kalınan parasal hakların yasal faiziyle birlikte tazmini istemiyle açılmıştır.

20. Konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile somut olay birlikte değerlendirildiğinde, 3294 sayılı Kanun'da, bu Kanun gereğince oluşturulan vakıfların *"kamu tüzel kişisi"* olduklarına dair açık bir hüküm bulunmamaktadır. Şu halde kanun koyucunun sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarına bilinçli olarak *"kamu tüzel kişiliği"* vermediği, vakıfların Türk Medeni Kanunu hükümlerine göre kurulmasını ve yine özel hukuk tüzel kişisi olarak özel hukuk hükümlerine göre faaliyet göstermesini istediği açıktır. Kaldı ki, sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarının kısmen kamu kaynağı kullanmaları, kamu kurumu olarak nitelendirilmeleri için yeterli bir sebep değildir. Yine oyçokluğu ile karar alan ve uygulayan sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarının mütevelli heyeti, atanmış ve seçilmiş üyelerden oluşmakta, kamu

görevlileri ile birlikte belirli sayıda muhtar, sivil toplum kuruluşu yöneticileri ve hayırsever vatandaşlardan oluşmaktadır ve heyet vakfın hem karar hemde yürütme icra organıdır. Netice olarak, sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıfları, bir tüzel kişi olmanın ötesinde özel hukuk tüzel kişisidir. Zira 3294 sayılı Kanun hükümleri de, özellikle vakfın gelirleri, yapısı, karar alma mekanizması bakımından farklı bir sonuç öngörmemektedir.

21. Bu durumda, davaya konu edilen işlemin, 3294 sayılı Kanun'un 7. maddesi kapsamında vakıf mütevelli heyeti kararı ile yapıldığı, vakıfların Medeni Kanun hükümlerine tabi olarak kurulup faaliyette bulunmalarının öngörülmüş olması nedeni ile dava konusu işlemin kamu gücü kullanılmak suretiyle tesis edildiğinin kabulünün mümkün bulunmadığı anlaşıldığından davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

22. Yukarıda belirtilen hususlar gözönünde bulundurularak, Sinanpaşa Asliye Hukuk Mahkemesince 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi kapsamında yapıldığı kabul edilen başvurunun reddi ile aynı mahkemece verilen 07/10/2020 tarih ve E.2017/161, K.2020/95 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Sinanpaşa Asliye Hukuk Mahkemesince 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi kapsamında yapıldığı kabul edilen BAŞVURUNUN REDDİ ile aynı mahkemece verilen 07/10/2020 tarih ve E.2017/161, K.2020/95 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

17/04/2023 tarihinde,OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Nilgün	Doğan	Eyüp
TOPAL	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN